

УДК [37.091.12:005.963]:34(062.552)
УЗ1

Члени організаційного комітету:

Кузнєцова Наталія Семенівна – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, віцепрезидент НАПрН України;

Кот Олексій Олександрович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, директор Київського регіонального центру НАПрН України;

Гриняк Андрій Богданович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заступник директора Київського регіонального центру НАПрН України з наукової роботи;

Хоменко Михайло Михайлович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач відділу забезпечення інтеграції академічної та університетської правової науки та розвитку юридичної освіти Київського регіонального центру НАПрН України.

УЗ1 **Удосконалення професійної компетентності викладача юридичних дисциплін** : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 6 лютого – 19 березня 2023 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – 172 с.

ISBN 978-617-554-123-4

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Удосконалення професійної компетентності викладача юридичних дисциплін» (6 лютого – 19 березня 2023 року).

УДК [37.091.12:005.963]:34(062.552)

© Донецький державний університет
внутрішніх справ, 2023

© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2023

ISBN 978-617-554-123-4

ЗМІСТ

Формування професійної компетентності юриста в умовах дистанційного навчання Ананьєва О. В.	7
Значення навчально-тренувальних полігонів для підготовки майбутніх працівників органів досудового розслідування в умовах воєнного стану Антощук А. О.	11
Зміст категорії «дистанційне навчання» Барабаш Н. П.	13
Призупинення трудового договору у закладах освіти в умовах воєнного стану Благодир А. А.	17
Сплата єдиного соціального внеску з середньої заробітної плати нарахованої за час вимушеного прогулу Благодир С. М.	21
Актуалізація викладання дисципліни «Захист прав і свобод людини» у межах освітньо-професійних програм закладів вищої освіти в умовах воєнного стану Бойко Н. О.	24
Надання освітніх послуг у форматі дистанційного навчання: питання вдосконалення Болокан І. В.	26
Сторітелінг як метод викладання юридичних дисциплін і комунікативна стратегія Вовк С. О.	29
Формування у викладача юридичних дисциплін компетентностей викладання і консультативної підтримки здобувачів PhD під час підготовки і проведення вебінару Ворожбіт-Горбатюк В. В.	32
Ways to improve the analytical support of law enforcement activities in Ukraine Haborets O. A.	36
Інтерактивний інструментарій структурно-функціонального підходу щодо здобуття наукових знань та інформації в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану Грущенко О. А., Буличева Н. А.	38

**ІНТЕРАКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ
СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПІДХОДУ
ЩОДО ЗДОБУТТЯ НАУКОВИХ ЗНАТЬ ТА ІНФОРМАЦІЇ
В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Грущенко О. А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань
Національна академія внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

Буличева Н. А.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри приватного права
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Структуризація сучасної освіти – засіб пізнання ступеня складності її об'єкта чи процесу на всіх рівнях (від макро- до мікро-), дослідження сфери освітньої системи, а саме, соціального середовища, в якому функціонують процеси освіти, діють суб'єкти освіти.

Сутність процесу чи явища як системи виявляється в їхній структурі та реалізується в їхніх функціях. Це дозволяє розглядати сучасну систему освіти як структурно-функціональну цілісність, в якій кожний елемент має певне функціональне призначення, що має узгоджуватися із загальними цілями системи освіти в цілому. Рівень цілісності системи освіти залежить від рівня відповідності її структури і функцій – головній меті системи.

У даній науковій доповіді ми хочемо розглянути досвід запровадження електронного навчання в освітній процес закладів вищої освіти на прикладі Національної академії внутрішніх справ і Київського університету імені Бориса Грінченка як суб'єктів системи вищої освіти, та простежити його передумови і переваги у забезпеченні якості освіти в нинішніх надскладних умовах.

В останні роки в системі вітчизняної вищої освіти все активніше стали застосовуватися сучасні технологічні інноваційні методи навчання, які досить вдало доповнюють накопичений позитивний досвід здійснення класичного навчання. Використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі заклало основи нового напрямку – змішаного навчання (blended learning), яке відкриває широкі можливості для здійснення самостійної роботи здобувачів вищої освіти під керівництвом

твом науково-педагогічного працівника, сприяє розвитку самостійної творчої діяльності, стимулює одержання додаткових знань та їх закріплення, що дає можливість готувати конкурентоспроможних фахівців на рівні державних та міжнародних стандартів, здатних до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності.

Особливої актуальності питання застосування змішаного навчання набули починаючи з 2020 року, коли у світі, й Україна не виняток, почала поширюватися пандемія коронавірусу COVID-19. Й надалі, вже в умовах воєнного стану, інноваційні технології дозволили сформувати систему електронного (дистанційного) навчання, як навіть дещо вимушений крок, та продовжують створювати сталу та іноді єдино можливу платформу одержання знань студентами та забезпечення освітнього процесу для здобувачів по всіх регіонах України в таких надважких умовах, що склалися з початку повномасштабного вторгнення російської федерації. З одного боку, використання комп'ютерних технологій слугує вдосконаленню форм і методів викладання, оволодінню науково-педагогічними працівниками нових навичок інтерактивного навчання, а з іншого – забезпечує доступ до освіти здобувачів з урахуванням індивідуального підходу до кожного з них, можливість отримати освіту у зручний час і зручному місці, незалежно від місця проживання, стану здоров'я тощо.

У цьому напрямку Міністерством освіти і науки України як головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, було розроблено Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти [7], які містять організаційні, методологічні та технологічні рекомендації щодо застосування електронного навчання в освітньому процесі. Також були започатковані і проводяться курси підвищення кваліфікації «Цифрові інструменти Google для закладів вищої, фахової передвищої освіти» від Міністерства освіти і науки та Google Україна [1].

За майже три роки практичного досвіду активного впровадження дистанційних методів навчання з початку введення карантинних заходів, пов'язаних з розповсюдженням коронавірусної хвороби, на базі більшості національних закладів вищої освіти були напрацьовані відповідні механізми оптимізації освітнього процесу, вироблені власні нормативні і практичні вимоги та рекомендації до введення інтерактивних форм співпраці зі студентом, налагоджені системна комунікаційна, технологічна підтримка цього процесу.

Зокрема, у закладах вищої освіти, які представляють автори цієї наукової доповіді, адміністрацією закладу було обрано навчальну платформу та здійснено інтегрування її з внутрішніми інформаційними

системами, створене необхідне єдине віртуальне навчальне середовище, розроблено та впроваджено підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу, спрямоване на вивчення методичних підходів до створення ефективних моделей змішаного навчання.

Так, в Національній академії внутрішніх справ з 2018 року діє Положення про змішане навчання в Національній академії внутрішніх справ, яке розкриває алгоритм його впровадження. Створення та наповнення навчально-методичним матеріалом дистанційних курсів Національної академії внутрішніх справ відбувається відповідно до вимог щодо типового наповнення навчально-методичними матеріалами дистанційних курсів закладів вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України [4]. Структурними підрозділами налагоджений механізм проведення навчально-педагогічних семінарів, де науково-педагогічні співробітники діляться досвідом застосування технологічних інновацій під час проведення лекційних, семінарських і практичних занять. Так, на базі кафедри фінансового права та фіскального адміністрування було проведено апробаційне інтерактивне заняття з використанням мультимедійного обладнання. На прикладі інтерактивної лекції були представлені інструменти мобільного спілкування з аудиторією, які забезпечують швидке отримання результатів, візуалізацію та анонімність результатів, миттєвий зворотний зв'язок з аудиторією, залучення кожного з присутніх до інтерактивного обговорення питань, що розглядають за тематикою лекційного заняття. Також, за допомогою застосування сучасного мультимедійного обладнання під час лекції, яку проводять за представленою моделлю, було продемонстровано можливість використання функції AGIT, що сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти вмінь і навичок опрацьовувати інформацію за тематикою заняття [5].

В Київському університеті імені Бориса Грінченка Положенням про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка, введеним в дію наказом від 15.11.2017 р. № 817, поряд з очною формою навчання передбачена дистанційна форма, яка реалізується шляхом використання технологій дистанційного навчання для забезпечення освітнього процесу на різних формах (денній, заочній). Основні засади використання технологій дистанційного навчання регламентуються окремими положеннями, серед яких Положення про електронний навчальний курс: порядок створення, сертифікації та використання у системі е-навчання, затверджене Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка від «22» жовтня 2015 р. [6]. Суттєвим здобутком впровадження інтерактивних технологій у навчальний процес закладу є створення Цифрового кампусу [2], до якого мають доступ усі корпоративні користувачі. В Київському університеті імені Бориса Грінченка також розроблена програма підвищення

кваліфікації науково-педагогічних працівників в рамках Цифрового модулю, модулю «Інформаційно-комунікаційні технології», проведення яких забезпечується фахівцями Науково-дослідної лабораторії цифровізації освіти та Навчально-наукового центру розвитку персоналу та лідерства. Крім того, кожен викладач має змогу самостійно професійно вдосконалюватися, використовуючи матеріал на сайті закладу, який містить інформацію про використання інструментів для організації онлайн занять, та який постійно оновлюється [3].

Таким чином, впровадження електронного навчання в освітній процес закладів вищої освіти залишається актуальним. В нинішніх умовах ми вимушені констатувати, що це не тимчасове рішення. Підсумовуючи викладене слід зазначити, що враховуючи те, що процес оновлення інформаційно-комп'ютерних технологій є динамічним, постійне вдосконалення системи змішаного навчання дозволить перейти на якісно новий рівень викладання та, що особливо важливо, забезпечити рівний доступ до освіти усіх здобувачів.

Література:

1. Аналітичні матеріали офіційного сайту Академії цифрового розвитку. URL: <https://www.digitalacademy.in.ua/> домашня-сторінка (дата звернення: 13.02.2023)

2. Аналітичні матеріали офіційного сайту Київського університету імені Бориса Грінченка URL: <https://digital.kubg.edu.ua/> (дата звернення: 13.02.2023)

3. Аналітичні матеріали офіційного сайту Київського університету імені Бориса Грінченка URL: <https://kubg.edu.ua/struktura/pidrozdili/ndl-informatizatsiji-osviti/spivpratsia-z-pomichnykamy-z-ikt/6396-vykorystannia-instrumentiv-dlia-orhanizatsii-onlain-zaniat.html> (дата звернення: 13.02.2023)

4. Аналітичні матеріали офіційного сайту Національної академії внутрішніх справ URL: [https://okop.naiu.kiev.ua/1%D1%96ve-menuu/zaochna-\(distanz%D1%96jna\)-forma-navchannya-ta-organ%D1%96zacz%D1%96jno-metodichne-zabezpechennya-zm%D1%96shanogo-navchannya.html](https://okop.naiu.kiev.ua/1%D1%96ve-menuu/zaochna-(distanz%D1%96jna)-forma-navchannya-ta-organ%D1%96zacz%D1%96jno-metodichne-zabezpechennya-zm%D1%96shanogo-navchannya.html) (дата звернення: 13.02.2023)

5. Аналітичні матеріали офіційного сайту Національної академії внутрішніх справ URL: <https://www.naiu.kiev.ua/news/aprobacijni-interaktivni-zanyattya-na-kafedri-finansovogo-prava-ta-fiskalnogo-administruvannya.html> (дата звернення: 13.02.2023)

6. Положення про електронний навчальний курс: порядок створення, сертифікації та використання у системі е-навчання, затверджене Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка від «22»

жовтня 2015 р. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/ndl.io/polozh_enk_22_10_15.pdf (дата звернення: 13.02.2023)

7. Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletsreads-2.pdf> (дата звернення: 13.02.2023)

ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Дмитренко Е. С.

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри публічного та міжнародного права
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

Інтеграція до європейського співтовариства потребує від України істотної перебудови та реформування усіх сфер суспільного життя. Серед важливих євроінтеграційних орієнтирів України – впровадження у сферу вищої освіти загалом та юридичної зокрема європейських стандартів. Із прийняттям упродовж останніх років нового законодавства у цій сфері Україна лише частково вирішила це завдання, а тому аналіз питань та проблем підготовки юристів у закладах вищої освіти України (далі – ЗВО) є актуальним.

В умовах інтеграції України до європейського освітнього простору та розширення міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти важливим напрямом діяльності держави є удосконалення підготовки юристів у ЗВО та, відповідно, розвиток вищої юридичної освіти. Законодавство України, яким регулюються питання підготовки юристів у ЗВО, має відповідати основним міжнародним стандартам про право кожного на освіту відповідно до Загальної декларації прав людини (1948), Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права (1966), Конвенції про права дитини (1989), інших міжнародно-правових документів. Також освітнє законодавство України має враховувати положення Цілі 4. Якісна освіта «Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх», визначеної резолюцією Генеральної